

Batthyány Gyula (1887-1959)

Könyvtárszobában

Olaj, vászon 130x90 cm

Jelezve jobbra lent: Batthyány

Irodalom:

- Kiállítás gróf Batthyány Gyula festményeiből. Múterem Galéria Katalógus, Budapest, 1997.
- Lóránt László: Paletta. Budapest, 1944. Jelen Könyvkiadó, 22-25 oldal.
- Pogány Ö. Gábor: Batthyány Gyula művészetéről, in: Hevesi Szemle, XII. 2. szám 1984. június, 2-4 oldal.
- T. Ridovics Anna: Batthyány Gyula.

A festmény keletkezésének idejében Batthyány a művészeti élet aktív résztvevője, és elismert díszlet- és jelmeztervezőként, valamint irodalmi illusztrátorként működött. A színház- és irodalomkedvelő, illetve a történelem iránt érdeklődő Batthyány képén valószínűleg egy színész vagy irodalmár jelenik meg.

A több művészeti műfajt is idéző festmény a különböző korokat, kultúrákat és festészeti irányokat tanulmányozó Batthyány szellemiségét tükrözi. A francia Art Nouveau, a bécsi Szecesszió vagy a Gödöllői-műhely törekvései keverednek művészetében az angol preraffaeliták, valamint a perzsa miniatúrafestészet hagyományaival. Ennek ellenére Batthyány semmilyen festészeti iskolához, irányzathoz nem tartozott. A Vaszary-tanítvány munkásságát T. Ridovics Annát idézve jellemezhetjük: „Szimbolizmus - szecesszió - art deco vonalán ívelő művészete bizonyos módosulásokkal végig megőrizte magányos, jellegzetesen batthyány-is jegyeit: az érzékeny, intellektuális attitűdöt, az erősen kontúros rajz virtuóz vonalvezetését, a nyújtott, karcos, gyakran expresszív, torzított figuratípusokat, a síkornamentikává oldott dekoratív térfelfogást.” Batthyány öntörvényű és egyéni stílusát, képi fogalmazásmódját a kalandos utazásai során magába szívott élmények alakították (müncheni, párizsi és londoni tanulmányutak, 2 év Firenzében, hosszú utak Afrika és a Közel-Kelet országaiban).

A festő igazi elismerésben is elsősorban külföldön részesült, számos nemzetközi kiállításon vett részt. Fiume, Stockholm, Berlin, Velence és Párizs közönsége kíváncsian és csodálattal szemlélte egzotikus és orientalizáló képeit (*Kelėti város, Mediterrán Udvar*). A groteszk iránt vonzó Batthyány fanyar iróniával szemlélte és ábrázolta a modern nagyvárosi élet gálans társasági témáit (*Esküvő, Este a korzón*). Budapesti tárlatokon 1914-es gyűjteményes kiállítása után mint a Céhbeliek Társaságának és a Benczúr Társaságnak a tagja szerepelt.

A két világháború között számos portrén örököltette meg utazásainak emlékét (*Madárkereskedő, Portugál diák*), valamint a budapesti nagypolgárság alakjait. Ezek sorába illik a háromnegyed alakos *Könyvtárszobában* című kép is. A saját-

tos életérzésű, az elveszett éden után sóvárgó, töprengő, ugyanakkor extravagáns festő itt színházi kosztümre emlékeztető, hosszú, kékeszöld bársonykabátot ad modelljére. Az artistikus testtartás, a zongora hangsúlyozott jelenléte, valamint a jobbjaól csüngő nyitott könyv az életmű színpadképszerű, sokalakos kompozícióit idézi.

A képeire jellemző sűrű, összetorlódott mondanivaló és gazdag szimbólumrendszer fokozza a festmény kifejezésének drámaiságát. A keletiesen pompázatos, harmonikus színvilág, a precíz és finom rajz azonban líraiságot kölcsönöz a zsúfolt vászonnak. A kaleidoszkóp-szerű, dekoratívan örvénylő vonaljáték állandó mozgásban tartja a néző szemét. Minden elem él és lélegzik a képen, melynek vizuális fókuszpontja nem az arc, hanem a bal kézfej. A kabát prémszegélye és bélése előtt szinte felvillanó keccses, gótikusan nyújtott kézről a másik kézben tartott könyvre siklik a tekintet. A könyvet tartó kéz helyzete, valamint a lazán nyitott keleties kabát feltáruul selyembélése rejtetten erotikus, de a zongorabillentyűk fekete-fehér ritmusa gyorsan tovább tereli innen a figyelmet a modell finom metszésű arcára.

Batthyány Gyula a környezetére érzékenyen reagáló, analízáló és szintetizáló karakter. Festészetében a látványt részleteire bontja, hogy saját lelkén átszűrve azután újra eggyé formálja azt. A képzeletében teremt meg tehát a világot, illetve a világnak kell hozzá formálódnia. Ezt teszi az expresszív kép háttéréül szolgáló roskadozó könyvespolc is, mely lágyan előre kanyarodik.

A tragikus sorsú Batthyány (kitelepítés, börtön, halál az elmeegógyintézetben) fiatalon, életpályájának sikeres, felfelé ívelő szakaszában készült *Könyvtárszobában* című képe a tovatűnő pompa illúziójának, a zene és a költészet hatalmának állít emléket.

T.K.

20. ▶

Batthyány Gyula (1887-1959)

Könyvtárszobában

Olaj, vászon 130x90 cm

Jelezve jobbra lent: Batthyány

Kikiáltási ár: 1.900.000. Ft

